

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

SAŽETAK PRESUDE

(Isključivo za medije. Nije službeni dokument)

ŽALBENO VIJEĆE

Haag, 16. oktobra 2007.

SAŽETAK PRESUDE TUŽILAC PROTIV SEFERA HALILOVIĆA

*U nastavku teksta nalazi se sažetak presude koji je danas
pročitao sudac Güney:*

Kao što je navedeno u Nalogu o rasporedu od 25. septembra 2007. godine, Žalbeno vijeće danas zasjeda kako bi izreklo svoju presudu u ovom predmetu.

Shodno praksi Međunarodnog suda, neću čitati tekst te presude, već samo njen dispozitiv. Umjesto toga, sažeto ću iznijeti pitanja pokrenuta u žalbi i zaključke Žalbenog vijeća. Ovaj sažetak nije dio pismene presude. Jedini mjerodavni izvor zaključaka i obrazloženja Žalbenog vijeća je tekst pismene presude čiji će se primjerci staviti na raspolaganje stranama u postupku po završetku ove sjednice.

Ovaj predmet bavi se događajima iz 1993. godine u Bosni i Hercegovini, u selu Grabovica, udaljenom oko 30 kilometara sjeverno od Mostara. Pretresno vijeće je zaključilo da je 13 osoba hrvatskog porijekla, koje nisu direktno učestvovala u neprijateljstvima, ubijeno u Grabovici 8. i 9. septembra od strane vojnika stacioniranih u selu. Nijedna od strana u postupku ne spori te činjenice.

U predmetno vrijeme, Sefer Halilović je bio načelnik Glavnog štaba Armije Bosne i Hercegovine. Po navodima tužioca, on je komandovao operacijom zvanom „Neretva 93“.

U presudi izrečenoj 16. novembra 2005. godine, Pretresno vijeće je ocijenilo da tužilac nije van razumne sumnje dokazao da je Sefer Halilović *de jure* ili *de facto* komandovao operacijom „Neretva“, niti je dokazao da je on vršio efektivnu kontrolu nad vojnicima koji su izvršili zločine u Grabovici. Stoga je Pretresno vijeće donijelo oslobađajuću presudu po jedinoj tački optužnice podignutoj protiv njega, u kojoj se tereti za ubistvo kao teško kršenje običaja i zakona ratovanja, kažnjivo po članovima 3 i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

Tužilac je na prvostepenu presudu uložio žalbu i zatražio da se poništi oslobađajuća presuda izrečena za tačku optužnice u vezi sa zločinima počinjenim u Grabovici. Žalbeno vijeće saslušalo je argumente strana u postupku na žalbenom pretresu održanom 10. i 11. jula 2007. godine.

U prilog svom zahtjevu za poništenje oslobađajuće presude tužilac iznosi četiri žalbena osnova. Prvi, sastavljen iz šest zasebnih podosnova, bavi se pitanjem da li je Sefer Halilović vršio efektivnu kontrolu nad počinocima zločina u Grabovici. Drugi i treći osnov tiču se ostala dva elementa neophodna da bi se ustanovila krivična odgovornost nadređenog po članu 7(3) Statuta, odnosno znanja o kriminalnom postupanju podređenih i propusta da se takva djela spriječe ili počinioi kazne. Četvrti žalbeni osnov tiče se usvajanja u spis izvještaja i iskaza svjedoka vojnog vještaka.

Sefer Halilović iznio je stav da se žalba tužioca mora odbaciti bez razmatranja, i to u cijelosti, odnosno alternativno, da se svi žalbeni osnovi tužioca moraju odbiti zbog

Internet address: <http://www.un.org/icty>

Media Office/Communications Service

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. Netherlands

Tel.: +31-70-512-5343; 512-5356 Fax: +31-70-512-5355

neosnovanosti. Žalbeno vijeće je ocijenilo da je zahtjev za odbacivanje žalbe bez razmatranja neosnovan, te je ispitalo meritum žalbenih osnova tužioca.

Sada ću ukratko iznijeti zaključke Žalbenog vijeća po prvom žalbenom osnovu tužioca.

Tužilac tvrdi da je Pretresno vijeće načinilo grešku pri utvrđivanju činjenica i u primjeni prava kada je zaključilo da nije dokazano van razumne sumnje da je Sefer Halilović bio nadređeni počinocima ubistava u Grabovici, pa je stoga odlučilo da izrekne oslobađajuću presudu. Tužilac traži da Žalbeno vijeće primjeni odgovarajuće pravne norme, da prihvati one dokaze koji su greškom odbijeni, te da izvede sopstvene zaključke u pogledu postojanja hijerarhijskog odnosa između Sefera Halilovića i počinilaca zločina.

Svih šest dijelova prvog žalbenog osnova tijesno su povezani i bave se pitanjem da li je Sefer Halilović bio nadređen počinocima zločina. Napominjem da je Žalbeno vijeće, iz razloga koji su iznijeti u presudi po žalbi, riješilo da ne razmatra tih šest dijelova prvog žalbenog osnova redosljedom kojim ih je iznio tužilac.

Žalbeno vijeće je prije svega razmotrilo šesti dio prvog žalbenog osnova kojim tužilac traži da se izjava koju je Sefer Halilović dao istražiteljima Tužilaštva 1996. godine uvrsti u spis. Tužilac tvrdi da je Pretresno vijeće pogrešno primijenilo pravo kada je odbilo uvrštenje te izjave u spis. Žalbeno vijeće je jednoglasno zaključilo da Pretresno vijeće nije pogriješilo što je odbilo uvrštenje te izjave kao dokaza. Sve sudije se slažu - sudije Meron i Schomburg doduše ne iz istih razloga kao većina sudija Žalbenog vijeća - da se Pretresno vijeće postaralo da se ispoštuju sva proceduralna jamstva predviđena Pravilnikom o postupku i dokazima u cilju očuvanja prava optuženih pred Međunarodnim sudom na pravičan postupak.

Žalbeno vijeće je potom razmotrilo prvi dio prvog žalbenog osnova, u kojem tužilac tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo u primjeni pravnog standarda za dokazivanje efektivne kontrole.

Tužilac tvrdi da je Pretresno vijeće načinilo grešku u primjeni prava time što je „komandovanje“ smatralo nužnim uslovom za krivičnu odgovornost nadređenog temeljem člana 7(3) Statuta. Tužilac smatra da je Pretresno vijeće pogriješilo tako što se usredsredilo na komandovanje Sefera Halilovića operacijom „Neretva“ i na njegovu kontrolu nad borbenim operacijama kako bi utvrdilo da li je on vršio efektivnu kontrolu nad vojnicima koji su počinili zločine.

Žalbeno vijeće je pažljivo razmotrilo tezu koju je tužilac zastupao na suđenju, a kojom se Pretresno vijeće nužno rukovodilo. Žalbeno vijeće je zaključilo da je tužilac jasno iznio tvrdnju da je Sefer Halilović efektivnu kontrolu vršio u svojstvu komandanta operacije „Neretva“. Stoga Žalbeno vijeće odbacuje navode tužioca prema kojima je Pretresno vijeće pogriješilo tako što zaključak o efektivnoj kontroli Sefera Halilovića nije izvelo na osnovu njegove uloge šefa Inspekcijskog tima ili najvišeg vojnog starješine u Hercegovini u predmetno vrijeme. Žalbeno vijeće se dakle pri razmatranju argumenata tužioca ograničilo na efektivnu kontrolu koju je on navodno vršio u svojstvu komandanta operacije „Neretva“. Pri tome se Žalbeno vijeće posvetilo analizi pitanja da li je Sefer Halilović *de facto* komandovao operacijom budući da je sâm tužilac prihvatio da nije uspio dokazati da je Halilović operacijom komandovao *de jure*.

Žalbeno vijeće je prije svega konstatovalo da je Pretresno vijeće ispravno definisalo elemente koji se moraju steći da bi se optuženi mogao proglasiti krivično odgovornim u svojstvu nadređenog temeljem člana 7(3) Statuta. No, Žalbeno vijeće je zaključilo da je Pretresno vijeće načinilo grešku time što je stvorilo utisak da postoji još jedan uslov za treći element krivične odgovornosti nadređenog (propust da se spriječi djelo ili kazne počinoci) napravivši vještačku, a na kraju krajeva i potpuno bespotrebnu razliku između nekakve „opšte“ i „specifične“ obaveze da spriječi izvršenje krivičnih djela. Kako god bilo, a iz

razloga koje ćemo kasnije iznijeti, ova greška nije imala nikakvog uticaja na donošenje oslobođajuće presude za Sefera Halilovića.

U petom dijelu prvog žalbenog osnova, tužilac tvrdi da je Pretresno vijeće učinilo grešku u primjeni prava time što je u cijeloj presudi pogrešno primjenjivalo načela koja se odnose na dokazivanje van razumne sumnje. Drugi i treći dio prvog žalbenog osnova tužioca sadrže tvrdnje koje se tiču te iste greške.

Prije svega, Žalbeno vijeće smatra da je tužilac pogrešno protumačio riječi Pretresnog vijeća da se „svaka eventualna nejasnoća ili sumnja“ mora razriješiti u korist optuženom. Pretresno vijeće je u ovom slučaju tek preformulisalo standard dokazivanja „van razumne sumnje“ na način koji je u skladu s praksom Međunarodnog suda.

Tužilac takođe tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo tako što je taj standard primjenjivalo pri ispitivanju svakog dokaza i izvođenju zaključaka, umjesto da ga primijeni samo pri donošenju odluke u vezi s ključnim pitanjem krivične odgovornosti Sefera Halilovića. Van razumne sumnje ne moraju biti dokazane sve činjenice, no one koje su neophodne za izricanje osuđujuće presude moraju se dokazati u skladu s tim standardom. Sudska praksa Međunarodnog suda je jasna: uz elemente krivičnih djela i elemente nužne za utvrđivanje krivične odgovornosti optuženog postoje i činjenice koje se mogu pokazati neophodnima za donošenje osuđujuće presude, i to u zavisnosti od okolnosti u nekom konkretnom predmetu i od načina na koji je tužilac predstavio činjeničnu situaciju.

Kako god bilo, Žalbeno vijeće se ograničilo na razmatranje nekoliko zaključaka za koje tužilac tvrdi da su pogrešni. Žalbeno vijeće je utvrdilo da Pretresno vijeće nije tražilo da se kao nužni preduslov za postojanje efektivne kontrole dokaže da se pomenuta operacija zvala „Neretva“. Isto vrijedi i za razgovore i odluke donijete na sjednici u Zenici za koju se tvrdi da joj je Sefer Halilović prisustvovao.

Isto tako, iako je zaključilo da je Pretresno vijeće pogriješilo što se u tolikoj mjeri posvetilo pitanju postojanja službenog „isturenog komandnog mjesta“ u Jablanici, Žalbeno vijeće je konstatovalo da tužilac nije predočio nijedan argument u prilog svojoj tvrdnji da bi utvrđivanje postojanja IKM-a omogućilo Vijeću da zaključi kako je Sefer Halilović vršio *de facto* kontrolu nad počiniocima krivičnih djela.

Žalbeno vijeće je naposljetku razmotrilo četvrti dio prvog žalbenog osnova u kojemu tužilac tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da Sefer Halilović, budući da nije pokretao niti vodio istrage, nije imao stvarnu mogućnost da kazni počinioca krivičnih djela.

Žalbeno vijeće prihvata da termini korišteni u prvostepenoj presudi mogu dovesti do zabune: činjenica da optuženi ne pokreće istrage sama po sebi ne znači da on nema ovlasti da to učini. Međutim, u izvođenju zaključka da Sefer Halilović nije imao stvarnu mogućnost da kazni počinioca zločina u Grabovici Pretresno vijeće se nije oslonilo isključivo na dokaze koji pokazuju da on nije pokretao istrage. Pretresno vijeće je pomno analiziralo sve dokaze i tek onda zaključilo da Sefer Halilović nije imao stvarnu mogućnost da kazni počinioca tih zločina. Žalbeno vijeće u svjetlu predočenih činjenica ne nalazi da je ovdje riječ o nerazumnom zaključku.

U svakom slučaju, čak i ako se pretpostavi da je Sefer Halilović bio u mogućnosti da doprinese istragama ili kažnjavanju počinitelja zločina u Grabovici, o efektivnoj kontroli u smislu člana 7(3) Statuta ne može biti riječi tako dugo dok ta mogućnost ne slijedi izravno iz odnosa subordinacije između optuženog i počinioca zločina. Tužilac nije pokazao na koji način to što je Sefer Halilović navodno *de facto* komandovao operacijom „Neretva“ ili predvodio Inspekcijski tim potvrđuje da je između njega i počinitelja zločina u Grabovici postojao komandni lanac ili hijerarhijski odnos koji bi se mogao poistovjetiti s odnosom nadređeni-podređeni.

Stoga Žalbeno vijeće zaključuje da tužilac nije uspio pokazati kako nijedan razumni presuditelj činjenica ne bi mogao zaključiti da Sefer Halilović, u svojstvu komandanta operacije „Neretva“, nije nad počiniocima krivičnih djela vršio onaj stepen „efektivne kontrole“ koji je neophodno utvrditi da bi se mogao proglasiti krivično odgovornim kao nadređeni na osnovu člana 7(3) Statuta.

Iz gore pomenutih razloga, odbija se prvi žalbeni osnov.

Budući da je Žalbeno vijeće zaključilo da tužilac nije uspio dokazati postojanje odnosa subordinacije između Sefera Halilovića i počinitelja zločina u Grabovici, ostali žalbeni osnovi tužioca postaju bespredmetni.

Sada ću pročitati dispozitiv presude po žalbi. Gospodine Haliloviću, molim Vas da ustanete.

DISPOZITIV

Iz gore navedenih razloga, **ŽALBENO VIJEĆE**

NA OSNOVU člana 25 Statuta i pravila 117 i 118 Pravilnika o postupku i dokazima,

IMAJUĆI U VIDU pismene podneske strana u postupku i argumentaciju iznijetu na pretresu održanom 10. i 11. jula 2007. godine,

ODBIJA žalbu tužioca, te

POTVRĐUJE oslobađajuću presudu koju je Pretresno vijeće izreklo Seferu Haliloviću.

Sudija Meron prilaže izdvojeno mišljenje.

Sudija Schomburg prilaže izdvojeno mišljenje.

Sudija Schahabuddeen prilaže deklaraciju.

Seferu Haliloviću, sada možete sjesti. Molim sekretara da stranama u postupku uruči primjerak presude po žalbi.

Ovim je predmet zaključen. Sjednica je završena.

*****